

دانشگاه علوم پزشکی لرستان

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری داخلی جراحی

عنوان

تبیین نیازهای مراقبتی پس از ترخیص و چگونگی تأمین این نیازها در مبتلایان به سرطان بر اساس نظریه پرستاری انسانی پاسخ بی دریغ به موقعیت: یک مطالعه کیفی

نگارش

منصوره روئین تن

استاد راهنما

دکتر مزگان خادمی

استاد مشاور

دکتر طاهره طولابی

دکتر فاطمه حشمتی نبوی

مقدمه: امروزه محل درمان و مراقبت از مبتلایان به سرطان از بیمارستان به مراکز سرپایی و منزل تغییر یافته است. به دلیل فقدان سیستم حمایتی رسمی بعد از ترخیص در ایران مشخص نیست که نیازهای متعدد این بیماران چگونه و با چه کیفیتی تأمین می شوند. شناخت نیازهای مراقبتی پس از ترخیص و چگونگی تأمین این نیازها می تواند اساسی برای برنامه ریزی مراقبت با کیفیت بعد از ترخیص باشد. تعیین نظریه مناسب جهت مراقبت و تأمین نیازهای این بیماران می تواند نقش عمده ای در طراحی سیستم های حمایتی داشته باشد. نظریه بومی «پاسخ بی دریغ به موقعیت»، نظریه ای انسانی و کل نگر است که بر نیازهای بیماران در محیط حاد متمرکز می باشد. اما مشخص نیست تا چه حد راهنمای عمل مناسبی برای مراقبت پس از ترخیص باشد. هدف این مطالعه تبیین نیازهای مراقبتی پس از ترخیص و چگونگی تأمین این نیازها بر اساس این نظریه، ضمن بررسی میزان کفایت آن می باشد.

روش: در این مطالعه کیفی با روش تحلیل محتوا، بعد از دریافت کد اخلاق، ۹ نفر از مبتلایان به سرطان مراجعه کننده به بخش شیمی درمانی و با مطب انکولوژیست ها، ۴ نفر از همراهان، ۴ پرستار و ۲ پزشک انکولوژیست به شیوه هدف مند و تا زمان رسیدن به اشباع انتخاب شده و مورد مصاحبه انفرادی عمیق قرار گرفتند. تحلیل داده ها با روش «ژانگ» و با رویکرد جهت دار باز انجام شد. جهت افزایش استحکام داده ها از چهار معیار اعتبار، قابلیت اعتماد، تأییدپذیری و انتقال پذیری استفاده شد.

یافته ها: داده ها در تبعیت از نظریه، نشان داد «هم افزایی موقعیت-پرورش/یادگیری» عاملی مؤثر در تأمین نیاز بیماران و انگیزش مراقبین در مراقبت می باشد. این هم افزایی باعث «بازگشت به ارزش ها» و به دنبال آن «شناسایی و پاسخ به نیاز» بیماران می شود که دارای دو جزء «جست و جو و کشف نیاز» و «تأمین نیاز» می باشد و هر دو اقدام با صفات «تلاش بی دریغ همه جانبه» و «بیمار محوری» برجسته می شوند. «جست و جو و کشف نیاز»، موجب شناسایی دو دسته نیاز مراقبتی «التیام و آرامش بخشی» و «محافظت» می شود. این دو مفهوم علاوه بر نیازها، بیان گر راه کارهای تأمین نیازها نیز می باشند. نتیجه «شناسایی و پاسخ به نیاز»، «کامیابی» بیماران و یا مراقبین آن ها است. علی رغم برخی تفاوت های جزئی بین نظریه و داده ها، این نظریه به خوبی بیان کننده نیازها و چگونگی تأمین نیازها می باشد. مفهوم جدید «استدلال منطقی با خود» و تعدیل های جزئی در چند مفهوم، نشانه ای از قابلیت تعدیل نظریه و در نتیجه اعتبار آن می باشد و به توسعه نظریه و قابلیت انتقال آن کمک می نماید.

نتیجه گیری: این نظریه می تواند در توضیح نیازها و چگونگی پاسخ سیستم مراقبتی رسمی و غیر رسمی به این نیازها مفید باشد. بیماران، بسیار سریع و در حالی که هنوز درگیر مراحل اولیه مواجهه با بیماری و واکنش های مربوطه هستند از بیمارستان ترخیص می شوند. در حالی که همچنان جهت ادامه درمان مجبور به حضور سرپایی در این مراکز هستند. بنابراین بسیاری از نیازهای مرحله حاد و قبل از ترخیص، پس از ترخیص نیز همچنان تداوم می یابند. بنابراین نیازهای پس از ترخیص، مجموعه پیچیده ای از نیازهای مواجهه اولیه، حضور سرپایی در مراکز درمانی، دسترسی به تیم درمان، آمادگی خانواده و نیازهای مربوط به سیستم های مراقبتی و جامعه می باشد. لذا، برنامه ترخیص باید طبق مجموعه نیازهای فوق طراحی شود و ضمن تأمین نیازهای مربوط به مرحله حاد و مواجهه با بیماری، قادر به مدیریت نیازهای نوظهور حاصل از ترخیص نیز باشد. موفقیت این روند حاصل پرورش ارزش ها و تدارک الزاماتی است که باید توسط متولیان مربوطه مورد توجه واقع شوند.

واژگان کلیدی: پژوهش کیفی، ترخیص از بیمارستان، سرطان، مراقبت در منزل، نیاز مراقبتی، نظریه پاسخ بی دریغ به موقعیت